

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه تجارت - کتاب قراردادهای تجارتي مواد ارجاعي»

مقدمه

کتاب قراردادهای تجارتي لایحه تجارت در ۳۳۱ ماده به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. برخی از مواد این لایحه به وسیله صحن علنی مجلس برای رفع ابهام به کمیسیون حقوقی و قضایی ارجاع گردید. متعاقب این ارجاع کمیسیون حقوقی و قضایی برای رفع ابهامات طرح شده پیشنهاداتی جهت الحاق به این لایحه تدوین نموده است. در ادامه به بررسی این اصلاحیه می پردازیم.

بررسی مصوبه کمیسیون:

۱. اولین ماده ارجاعي از صحن علنی، ماده (۲۷۹) کتاب قراردادهای تجارتي لایحه تجارت بود. هدف صحن علنی مجلس از ارجاع این ماده به کمیسیون آن بود که این ماده به گونه ای تدوین گردد که بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری، طلب سررسید گذشته خود را ابتدا از مدیون و وثایق متعلق به او وصول نمایند و اگر این امر امکان پذیر نبود به ضامن رجوع کنند. در حالی که در وضعیت کنونی بانک مخیر است طلب سررسید گذشته خود از هریک از ضامن یا مدیون مطالبه نماید. بر این اساس کمیسیون حقوق و قضایی تبصره ای به شرح زیر به ماده (۲۷۹) الحاق نموده است:

تبصره - بانکها و سایر مؤسسات اعتباری موظفند قرارداد اعطاء تسهیلات خود را به نحوی منعقد نمایند، که در صورت عدم پرداخت دین، وصول طلب ابتدا از مدیون و وثایق متعلق به خود او و سپس در صورت عدم کفایت اموال و وثایق مدیون از ضامن و سایر وثایق دین مطالبه گردد.

به نظر می رسد این تبصره خواسته مجلس محترم را برآورده می کند. اما اولاً موضوعاتی از این دست بهتر است در قوانین بانکی مدنظر قرار گیرد و نه در قانون تجارت و ثانیاً اطلاق این عبارت در برخی موارد مشکل ساز خواهد بود. به عنوان مثال هرگاه گیرنده وام مسکن در پرداخت مثلاً چند قسط تاخیر کند، بانک صرفاً از محل وثیقه می تواند طلب خود را وصول نماید. این امر ممکن است بسیار به زیان وام گیرنده باشد در حالی که وصول چند قسط از ضامن برای بانک سهل الوصول تر است. از این رو در مواردی که تعداد اقساط سررسید گذشته محدود است بهتر است بانک بتواند به ضامن نیز رجوع کند تا لزوماً نیاز به فروش وثیقه (که در مواردی تنها دارایی وام گیرنده است) نباشد. لذا پیش بینی می شود تصویب این حکم شرایط دریافت تسهیلات و وثایق مورد نیاز را دشوار نماید و در نهایت به ضرر تسهیلات گیرندگان خواهد بود. لذا لازم است تبصره

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۱۶

شماره چاپ:

۸۵۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۸/۲۲

معاونت پژوهش های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات

حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۶۷۱۹

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۸/۲۶

پیشنهادی حذف شود و یا حداقل با رعایت آیین نامه داخلی مجلس این عبارت به انتهای این مصوبه اضافه شود: «**مواردی که**

اقساط سررسید گذشته کمتر از ده درصد تسهیلات باشد از شمول این تبصره مستثنا است.»

۲. در مواد (۲۹۳)، (۳۰۹) اصطلاح «رابطه پایه» و «تعهد پایه» به کار رفته بود که از نظر مجلس نیاز بود این اصطلاحات تعریف شود. بر این اساس کمیسیون حقوقی و قضایی این دو اصطلاح را با الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۳) که اولین بار این اصطلاحات در آن به کار برده شده بود به شرح زیر تعریف نمود:

تبصره- رابطه حقوقی منشأ صدور یا انتقال ضمانتنامه، رابطه پایه و تعهد ناشی از آن «تعهد پایه» نام دارد.

۳. در مواد (۳۱۹) و (۳۲۰) نیز اصطلاح «شبکه کسب و کار» به کار رفته بود که از نظر مجلس نیاز بود این اصطلاح تعریف شود. بر این اساس کمیسیون حقوقی و قضایی این اصطلاح را با الحاق یک تبصره به ماده (۳۱۹) که اولیت بار این اصطلاح در آن به کار برده شده بود به شرح زیر تعریف نمود:

تبصره- شبکه کسب و کار در این قانون، به مجموعه‌ای از کسب و کارهایی که با نام و علامت یکسان تحت نظارت امتیازدهنده‌ای معین در قالب قرارداد اعطای امتیاز کسب و کار (فرانچایز) فعالیت می‌کنند اطلاق می‌گردد.

نتیجه‌گیری

مجلس شورای اسلامی برخی مواد لایحه تجارت را جهت رفع ابهام به کمیسیون حقوقی و قضایی ارجاع داده بود. نظر به توضیحات پیش گفته به نظر می‌رسد مصوبه کمیسیون رافع ابهامات مطرح شده در صحن علنی مجلس است. لکن در خصوص تبصره الحاقی به ماده (۲۷۹) به نظر می‌رسد این تبصره هرچند خواسته مجلس محترم را برآورده می‌کند و به نفع ضامنین تسهیلات گیرندگان است ولی شرایط دریافت تسهیلات را دشوار خواهد کرد و به ضرر تسهیلات گیرندگان خواهد بود. لذا حذف این تبصره و عدم تصویب آن مورد پیشنهاد است. ولی در صورت اصرار نمایندگان پیشنهاد می‌شود در مواردی که تعداد اقساط سررسید گذشته محدود است بانک بتواند به ضامن نیز رجوع کند تا لزوماً نیاز به فروش وثیقه (که در مواردی تنها دارایی وام گیرنده است) نباشد. بنابر این پیشنهاد می‌شود با رعایت آیین نامه داخلی مجلس این عبارت به انتهای این مصوبه اضافه شود: «**مواردی که اقساط سررسید گذشته کمتر از ده درصد تسهیلات باشد از شمول این تبصره مستثنا است.**»

